

12.12.2021

Literaturoznawstwo

Portret sztukmistrza. Teofil Lenartowicz wobec kultury renesansu

Autor/Redaktor: Arkadiusz Krawczyk

Wydawnictwo:: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Adama Mickiewicza

---

„Książka Arkadiusza Krawczyka [...] stanowi imponującą wielością pomysłów interpretacyjnych i bogactwem tematycznym dyskursu naukowego studium związków polskiego poety romantycznego z tradycją europejskiego odrodzenia. [...] Wyznacza on autorowi *Lirenki* należne miejsce w dziejach literatury i kultury polskiej” (z recenzji wydawniczej).

Spis treści:

Uwagi wstępne 7

Fascynacja kulturą odrodzenia. Fenomen Lenartowicza 7

U źródeł terminu „renesans” 16

Romantyczny renesansyzm 21

Idea wielkich ludzi a renesans sztuki 30

Rozdział 1. W starej ojców szkole. Mit życia i twórczości Jana Kochanowskiego 37

Meandry recepcji „rzeczy czarnoleskiej” w refleksji pisarzy pierwszej połowy XIX wieku 37

Szkic do romantycznego portretu odrodzeniowego pisarza 44

Pod egidą czarnoleskiego mistrza. O korespondencji Lenartowicza z przyjaciółmi i rodziną 55

U źródeł własnej twórczości. Rola motto w pisarstwie lirnika mazowieckiego 59

„Wieniec laurowy” ku czci poety. Literackie formy pamięci o Janie z Czarnego Lasu 63

Rozdział 2. W blasku florenckiego renesansu. Rzeźba i rysunek Lenartowicza 81

Rzeźba jako przedmiot zainteresowania poetyckiego 83

Per aspera ad astra 90

Krytyka artystyczna wobec dorobku rzeźbiarskiego Lenartowicza 95

W pracowni sztukmistrza 107

W świecie inspiracji rzeźbiarskich artysty-amatora 123

Anachronizm czy twórcze przetworzenie? 152

Rozdział 3. Polski Vasari? Listy o sztuce włoskiej 157

Rozproszona całość 160

Geniusz jako fundament kreacji sztuki 173

Etos sztuki – etos życia. Powołanie artysty – powołanie człowieka 178

Od renesansu do romantyzmu. Lenartowicza model pisania o artyście 192

Wit Stwosch – w poszukiwaniu polskiego ideału? 201

Koncepcja deskrypcji dzieła sztuki 203

Renesans włoski a charakter szkoły narodowej 215

Rozdział 4. Próba dialogu. Wykłady bolońskie 228

Accademia Adamo Mickiewicz di Storia e Letteratura Polacca e Slava 228

Samotnik znad Arno w murach bolońskiego uniwersytetu 231

Sul carattere della poesia polono-slava. Uwagi o nowożytnym uczonym i czarnoleskim mistrzu pióra 235

Mikołaj Kopernik jako naukowiec, humanista i ateista? Europejski wymiar działalności astronoma 241

Jan Kochanowski – ideały poety wobec wyzwań epoki. Między intymistyką literacką a twórczością zaangażowaną w służbę Rzeczypospolitej 247

Renesans jako epoka sprzeczności. Ku dynamice dziejów 256

Rozdział 5. Wyczytane z gwiazd. Romantyczna biografia Mikołaja Kopernika 264

Między literaturą, nauką a obrazem. Dziewiętnastowieczny konterfekt astronoma 264

Kopernik jako wzór etycznego i intelektualnego modelu naukowca 271

Rozdział 6. Między nazarenizmem a gustem epoki. Wiersze o artystach 281

Renesansowy artysta jako wytwór romantycznej kultury 281

Twórcy odrodzenia w korespondencji i liryce Lenartowicza 292

Poetyckie spotkania z mistrzami 312

Zamiast zakończenia. Poeta kultury 358

Wizja renesansu a program poetycki lirnika mazowieckiego 358

Lenartowiczowe glosy w dyskusji o renesansowym postrzeganiu literatury i sztuki 362

Odrodzenie jako jedna z tradycji kluczowych dla późnego pokolenia romantyków? 375

Aneks 379

T. Lenartowicz, *Listy o sztuce włoskiej*, „Tygodnik Ilustrowany” 1867–1868 380

Wiersze *Mikołaj Kopernik. Oda; Kopernik przy otwartym oknie składając teleskop* 399

T. Lenartowicz, *Rafael Sanzio. Fragmenta z poematu „Senna podróż do Rzymu”; Fragmenta z poematu „Fra Angelico di Fiesole”; Przesyłając przekład sonetu Michała Anioła Buonarotti. Wiersz do...; Wstęp do poematu „Michał Anioł Buonarotti”* 408

Bibliografia 414

Bibliografia podmiotowa 414

Bibliografia przedmiotowa 421

Nota bibliograficzna 434

Indeks osobowy 435

Spis ilustracji 447

Summary (A portrait of a magician. Teofil Lenartowicz in the face of Renaissance culture) 454

Słowa kluczowe: Lenartowicz, Arkadiusz Krawczyk, sztukmistrz